
Коронавирус касаллиги ва унинг салбий оқибатлари

Коронавирус одамдан одамга ҳаво орқали ўтиш хусусиятига эга бўлиб, беморларга хизмат кўрсатаётган касалхоналардаги бир қанча тиббиёт ходимларининг ушбу вирус билан касалланиб қолганлигини ўзи унинг юқумли эканлигини тасдиқламоқда.

Вирусга чалинганларда олдинига тана ҳарорати кўтарилиши - иситма кузатилиб, орқасидан қуруқ йўталдан пайдо бўлади, бир ҳафтадан кейин эса, нафас қисиши пайдо бўлиб, инсонда ўртача шамоллаш белгиларидан тортиб, ўлимга олиб келадиган оғир оқибатлар юзага келади.

Мутахассисларнинг таъкидлашича, вируснинг инкубацион даври ўртача 7 кунни ташкил этиб, 2 кундан 12 кунгача чўзилиши мумкин. Бироқ, коронавирус инсонга юққандан кейин 2 кундан 12 кунгача ўз симптомларини кўрсатмайди, бу вақтда ўз баданида мазкур вирусни ташувчи киши ўзининг хасталанганини билмаган ҳолда мулоқотга киришган ўзга кишига юқтириши мумкин ҳамда ушбу даврда ҳеч қандай тепловизорлар мазкур касаллик мавжудлигини аниқлай олмайди.

Вирус биринчи марта 2019 йилнинг декабрь ойида тарқади ва Жаҳон соғлиқ ташкилоти унга Covid-19 номини берди. Шунинг алоҳида қайд этиш лозимки, янги коронавирус эпидемияси туфайли ҳозирги кунда минглаб инсонлар ҳаётдан кўз юмди.

Мазкур касаллик инсоннинг нафас йўллари, ўпка, юрак, ошқозон-ичак тракти, жигар, буйраклар ва асаб тизимига шикаст етказади ҳамда касаллик оддий шамоллаш кўринишида бошланиб, тезлик билан ривожланади ва ўпка шикастланиб, инсоннинг ҳаётига хавф солувчи ўткир нафас олиш етишмовчилиги юзага келади.

Коронавирусларнинг оддий грипп вирусларидан фарқи шундаки, улар нафақат инсон балки, қуш, мушук, ит, қорамол, туя, чўчқа ва қуёнлар каби ҳайвонларни ҳам учрайди. Мазкур касалликни олдини олиш бўйича нима ишларни амалга ошириш лозим. Бунда аввало қўлларни совун ёки антисептик геллар воситасида ювиш, йўталганда ёки аксирганда оғзи ва бурунни рўмолча ёки салфетка билан тўсиш, сўнг вирус тарқалишининг олдини олиш учун яна бир бор қўлларни ювиш керак.

Шунингдек, қўлни кўзлар, бур ва оғзга теккизишдан тийиш лозим. Шунинг унутмаслик керакки агар қўлимиз вирус бор жойга теккан бўлса, вирус юқиши мумкин. Бундан ташқари, аксирган, йўталган ва тана ҳарорати баланд бўлган инсонлардан узоқ туриш лозим.

Жаҳон соғлиқ ташкилотининг ўтказган тадқиқотига кўра ушбу касаллик ёши улуг ва хаста бўлган кишиларда оғир ўтиши исботланди. Шунинг унутмаслик керакки, иммунитет паст бўлган ҳомиладор, эмизикли аёллар, қариялар ва ёш болаларга касаллик тезда юқади.

Ҳозирда ушбу касалликни олдини олишда имунитет муҳим роль уйнайди. Инсоннинг нафақат коронавирус, балки бошқа турдаги инфекциялар билан касалланмаслиги учун ҳар қандай инсон спорт билан шуғулланиши, вақтида дам олиши, шахсий гигиена қоидаларига доимо амал қилиши лозим. Шу сабабли ҳамма ҳозирда ваҳимага берилмасдан қоида ва чекловларга амал қилиб, ўзини эҳтиёт қилиши, шу билан бирга маскада юриши, жамоат жойларига бормасдан ўзини тийиши ҳамда тегишли ташкилотлар талабаларига қатъий риоя қилиш керак. Шундагина ушбу вирусга қарши самарали курашамиз.

А.Мамадалиев, Марғилон шаҳар Адлия бўлими бошлиғи

2020-04-06 15:35:23